

РЕЦЕНЗИЯ

**за научните трудове и учебна дейност
на ас. д-р Елица Петрова Луканова,
представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност
„доцент“**

**в ПН 8.3. „Музикално и танцово изкуство“,
специалност „Балетно изкуство“,
обявен в ДВ бр. 52 от 05.07.2022 г. за нуждите на
АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив**

**Рецензент: проф. д-р Даниела Кирилова Дженева, АМТИИ
ПН 8.3. „Музикално и танцово изкуство“,
специалност „Хореография“**

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив /ДВ бр. 52 от 05.07.2022 г. /и на интернет страницата на ВУ за нуждите на катедра „Хореография“ към Факултет „Музикален фолклор и хореография“.

За участие в него е подал документи един кандидат, а именно д-р Елица Петрова Луканова, асистент в катедра „Хореография“ към Факултет „Музикален фолклор и хореография“ при АМТИИ. Материалите, които е представила са изчерпателни и са съобразени с чл. 45, ал. 3 и ал. 4, както и чл. 46 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в АМТИИ. Отговарят на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и ал. 3 и по чл. 26, ал. 5 от ЗРАСРБ. Включват списък от общо пет заглавия, в т. ч. една монография, три публикации в реферирани български научни издания и публикувана книга на

базата на защитен дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Коректно са предоставени всички изискани по конкурса документи: дипломи за степените на образование, справка за трудов стаж, авторска справка за научните приноси и цитирания. Представени са документи за ръководство на уъркшоп за състезателки по художествена гимнастика „Изразителност, артистичност и техника на изпълнение“ през 2021 г. в Национална спортна база „Раковски“. Приложени са доказателства за поддържаща творческа изява – в „Жизел“ на сцената на Софийска опера и балет през 2021 г., както и за участие в академични творчески проекти през 2021 и 2022 г.

Елица Луканова е родена в гр. София през 1969 г. Израства в семейство на изтъкнати дейци на балетното изкуство и педагогика. Започва специалното си образование в Държавно хореографско училище – София като през 1984 г. се прехвърля в „Академия на руския балет Ваганова“ – Санкт Петербург, Русия, където завършва при проф. Трофимова през 1987 г. В продължение на 18 години е балерина в Софийска опера и балет, солист е на редица постановки, представени в България и по сцените на Европа, Азия, САЩ и Южна Америка. През 1985 г. завършва магистърска степен по „Балетна педагогика“ в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София. Преподавала е в НУТИ – София. От 2016 г. е асистент в АМТИИ, където преподава „Основи на класическия танц“, „Методика на преподаване на класическия танц“ и „История на танца“. От 2017 г. е балетен педагог на Националния отбор по художествена гимнастика – жени. Многократно е участвала в международно жури на балетни конкурси. Била е член на Експертни групи по акредитация на ВУ към НАОА.

По настоящия конкурс, Елица Луканова заявява сериозни научни и научно-приложни приноси, реализирани в публикациите и трудовете, създадени от нея след защита на докторската дисертация. Приложила е три доклада: „Предвестници на професионалния балет в България“, Годишник на АМТИИ, 2019 г., „Еволюция срещу революция или срещу моделите за развитие в класическия танц“, публикуван в сборник с доклади от Международна научна конференция през 2020 г. в гр. Русе,

„Професионалното балетно образование в България 70 години Държавно балетно училище (ДХУ, НУТИ)“, Музикални хоризонти, 2021 г.

Водещ акцент в научните публикации е монографията „Влияние на Руската балетна школа за развитието на балетното изкуство в България през XX век“. Трудът е отпечатан през настоящата година с обем от 174 страници и структуриран в увод, пет части и заключение. Използваната и цитирана литература наброява 47 заглавия, от които 7 – чуждоезични. Монографията на д-р Елица Луканова е съдържателен и интригуващ научен труд, изследващ зараждането и развитието на балетното изкуство в България от началото на XX век. Проучването обхваща период от около 70 години като хронологично се проследява влиянието на Руската балетна школа върху тези процеси. Детайлно са анализирани отделните аспекти на това въздействие – от първите гастролиращи руски артисти у нас, през високохудожественото влияние на руските балетни произведения, до ключовата роля на теоретичните и практически методики на преподаване.

В предходната публикувана от Луканова книга „Създаване, развитие и сравнителен анализ на италианската, френската, датска и руска балетни школи“ тя извежда извода, че възникването на класическия балет се дължи на широка приемственост и взаимопроникване на отделните тенденции в цяла Европа, а *Руската балетна школа съхранява и развива най-доброто от тези школи*. С настоящата монография тя надгражда тези свои научни търсения като си поставя за цел да проучи конкретно и в детайли всички процеси на влияние върху балетното изкуство в България. За постигането на тази цел анализира огромен обем от информация като отделни елементи от нея се обработват и представят за първи път у нас. Така например, за първи път се допълва информационната празнина, относно стартирането на професионално балетно образование в България. За първи път се разкриват факти, за влиянието на Владимир Белий върху тези процеси у нас и то пряко от негови ученици, свидетели на огромният му инстинкт и усещане за класическия танц.

В първа част закономерно озаглавена „До Анастас Петров“ проследява историческите и обществени промени от началото на миналия век, довели до

нарастване на интереса към танцовата култура в столицата и големите градове. Запознава ни с професионалното израстване на първите радетели, развили танца от часовете по гимнастика през интерпретацията на някои фолклорни обичаи до постановката на балетни сцени в драматургични и оперни спектакли. Детайлно анализира влиянието на гастролиращите руски балетни артисти по това време в България като отбелязва, че създаването се критично отношение към този вид сценични изяви поражда желание в редица наши изпълнители да специализират при водещите руски педагози.

Във втора част изследва творческите и педагогически достижения на първите утвърдени български балетмайстори. Запознава ни с богатата личност на Анастас Петров като един от основоположниците на българския балет и първи радетел за професионално обучение в Държавно балетно училище у нас. Излага интересна фактология за творческия напредък на редица негови сътрудници, утвърдили се през 30-те години на миналия век и допринесли за изграждането на облика на балета у нас.

В трета част разкрива пред нас възхода на българския балет след Втората световна война. Фактически обзора започва малко по-рано с творческите реализации на немските модернисти Макс и Маргарита Фроман. Анализирани са техни произведения на Софийска сцена, мнението на критиката за тях и не на последно място отношението на Анастас Петров към репертоарната политика на Операта. В тази част Елица Луканова много умело и коректно съчетава факти, публикации и цитати от други автори като извежда своето мнение на преден план. Тук е включено и изследване на репертоарното представяне на двама великолепни хореографи, Нина Анисимова и Николай Холфин с изводи за влиянието на творческите им достижения върху българския балет.

Четвъртата част на монографията е посветена на професионалното балетно образование в България. Издирванията на Елица Луканова имат определено приносно значение за попълване на фактологията и паметта по създаването на Държавното балетно училище през 1951 г. За първи път чрез музея на Академията на руския балет в Санкт Петербург тя разкрива биографията на Владимир Белий, прекрасен педагог и първи ръководител на

Балетното училище в София. Тези данни са обогатени и са съпоставени със спомените на някои от първите му възпитаници като трябва да подчертаем огромното му влияние и заслуги за формирането на професионалния поглед на редица хореографи в България /от сферата на класическия и на фолклорния сценичен танц/. Темата за влиянието на руската балетна школа за утвърждаване на професионалното образование у нас е развита в пълнота като увлекателно и коректно са изложени факторите, довели до осъществяването на тези процеси.

В последната, пета част е разгледана детайлно значителна по обем информация за хореографите, допринесли за развитието на съвременния класически балет в България. Анализирани са ярки сценични достижения от 60-те и 70-те години на миналия век. Приложена е справка за всички завършили балетно образование в Москва и Ленинград (Санкт Петербург) в този период, обстоятелство, което доказва още веднъж огромния принос на руската балетна школа.

Монографията „Влияние на руската балетна школа за развитието на балетното изкуство в България през XX век“ е навременно и необходимо издание със съществен принос към българското балетно изкуство и неговата история. Описаната фактология по периоди, интересните препратки към определени събития и личности, както и аналитичните изводи оформят съдържанието на научен труд, който може да бъде ценно учебно помагало за студентите от специалност „Балетно изкуство“. Елица Луканова е пряк свидетел на динамичното развитие на българския балет в края на XX и началото на XXI век. Тя има капацитета да надгради написаното до тук с нов научен труд, който да развие темата за завладяващите успехи на българските балетни творци у нас и по света. Определено притежава комплексните качества на теоретик и на практик в областта на балета. В тази връзка и дни след приключване на Световното първенство по художествена гимнастика 2022 г. искам да подчертая нейния съществен принос на балетен педагог за „златото“ на Българския национален ансамбъл – жени.

В заключение ще подчертая, че постигнатите научни приноси, ведно с приложените научни доклади по темата, както и неопровержимите, прекрасни педагогически и творчески постижения от д-р Елица Петрова Луканова ми дават основание да предложа на уважаемото Научно жури да я удостои с академичната длъжност „доцент“ в ПН 8.3 „Музикално и танцово изкуство“ по специалност „Балетно изкуство“.

10.10.2022 г.

Рецензент:.....

/проф. д-р Д. Дженева/